

Verslag – Inhoudelijke expertengroep PFAS

Datum: 19 april 2022

Aanwezig:

Uitspraak Raad van State

- Opnieuw schorsing van de technische verslagen van de Oosterweelwerken.
- Overleg tussen kabinet en is bezig en Lantis bereidt een reactie voor.
- Voornaamste argumenten (baseren zich sterk op advies Commissie Grondverzet):
 - De werken blijven zorgen voor een aanrijking van de verontreiniging in het grondwater.
 - De stockage van de verontreinigde grond in een berm maakt dat die grond als afvalstof wordt aanzien en de berm dus als verwerking van afvalstoffen moet worden vergund.

Publicatie 2de rapport & de PFAS-kaart

- De meeste reacties zijn positief reacties en de boodschap is goed overgenomen in de media.
- De PFAS-kaart heeft tot veel reactie geleid zoals vragen van gemeentes, bewoners, etc.. Gemeentes hebben vooral vragen over sommige locaties die misschien foutief zijn opgenomen. Dit zorgt dan wel weer voor een verfijning van de lijst.

Opmerkingen

- VVSG: Het is jammer dat de gemeentes geen tijd hebben gehad om de kaart en locaties op voorhand te bekijken. Er zijn veel vragen rond locaties die niet gekend waren bij de gemeentes en ze dus ook niet wisten dat er NRM waren afgekondigd. Best om zulke verrassingen te vermijden in de toekomst. > Communicatiekanalen voor vragen zijn duidelijk. OVAM en AZG kunnen snel antwoord geven op de vragen. Probleem ligt waarschijnlijk bij het feit dat Netwerk Brandweer ook locaties heeft doorgegeven en de gemeentes hiervan niet altijd op de hoogte waren.
- Bij de afdeling Handhaving (Dep. Omgeving) zijn er een aantal vragen binnengekomen over bodemverbeterende middelen en meststoffen. Agenderen op volgende expertengroep (**actie 1**).
- Mag het tijdelijk handelingskader toegepast worden bij adviezen? > Vlaamse Regering heeft aangegeven dat rapport mag gebruikt worden als referentie voor algemene acties. Daar waar gezegd is dat er nood is aan omzetting in wetgeving, moeten er eerst nog acties ondernomen worden. Zie ook dit [document](#).
- OVAM: Nieuwe toetsingswaardes voor VBO moeten vanaf vandaag toegepast worden: 18 µg/kg is nu 3,8 µg/kg voor moestuinen + verstrenging naar 110 µg/kg voor industrie. Er werd

een bericht naar de deskundigen gestuurd dat waarden moeten toegepast worden vanaf 19/04. Er zijn ook aanpassingen voor grondverzet.

- heeft het tweede rapport toegelicht aan VOKA. Vooral reactie op de verstrenging naar 110 µg/kg voor industrie (factor 20). Ze hebben ook een nota met aantal vragen doorgestuurd.

Regelgevende initiatieven voor implementatie handelingskader

- VMM: Voorstel BVR van 27 maart 1985(?): Er moet vastgesteld worden welke concentraties van PFAS geen risico inhouden voor verontreiniging van het grondwater. Dit voorstel zal nog gecirculeerd worden en verder besproken worden met het kabinet.
- OVAM: Voorlopig worden de voorgestelde waarden nog niet omgezet in VLAREBO. De taken die bij VITO liggen om de waarden verder te verfijnen gaan natuurlijk wel verder. De toetsingswaarden voor het VBO zijn wel toepasbaar doordat deze gepubliceerd zijn op de OVAM-website.
- MOW: De lijst met niet-uitlogbare toepassingen wordt nog verder bekeken met ingenieursbureaus (technische fase). Aanpassing definitie KWZ ligt voor bij het kabinet.

Workshop saneringstechnieken 21/04

- Workshop is een samenwerking tussen IMDO, Team opdrachthouder, OVAM, OVB en Zwijndrecht Gezond.
- Uitnodigingen zijn rondgestuurd.
- Korte presentaties van 7-tal technieken zijn voorzien (traditioneel en innovatief)
- Groepsgesprek met Mentimeter: bespreken van 4 verschillende scenario's o.b.v. voorgestelde technieken
- Momenteel ongeveer 45 inschrijvingen (bodemsaneerders, bodemreinigers, onderzoekers, etc.), geïnteresseerden kunnen nog aansluiten.
- Gewenst resultaat van de workshop is een overzicht van de technieken en mogelijkheden als publieke informatie in het debat.

Opmerkingen

- Belangrijk dat de mogelijke acute toxiciteit na sanering ook aan bod komt.

2de Ronde Tafel Zwijndrecht 28/04

- De focus zal meer liggen op interactie en debat met ruimte voor individuele gesprekken d.m.v. deelonderwerpen en gespreksgroepjes.
- Voorstellen voor onderwerpen mogen altijd doorgestuurd worden (**actie 2**).
- Er zal ook een professionele moderator aanwezig zijn.
- Volgende week stellen we de agenda van de bijeenkomst voor.

Opmerkingen

- Valt samen met de laatste dag van het congres voor HBM4EU. Karen en Hans kunnen dus niet aanwezig zijn.
- Aanwezigen: GOP, VMM, MOW, AZG, OVAM, FAVV (misschien)

Update van lopende en aangekondigde studies

- Bloedonderzoek Zwijndrecht
 - Persbericht is vandaag gelanceerd ([link](#)).
 - Bewoners (straal van 5 km rond 3M ten westen van de Schelde) kunnen zich inschrijven vanaf vandaag t.e.m. 01/06. Informatie is ook terug te vinden op de [PFAS-website](#).
 - Capaciteit: ± 70.000 bloedonderzoeken
 - Looptijd: 2 jaar met real-time rapportage (online)

- HBM jongeren omgeving 3M
 - 2de lokale adviesgroep is doorgegaan. Onderzoeksprotocol is afgeklopt. Doelgroep zijn jongeren met geboortjaar 2007 en 2008.
 - Lokaal adviesmoment in week van 09/05: algemene toelichting studie + infotafeltjes
 - Flyer gemaakt door lokale illustratrice.
 - Brieven worden zo snel mogelijk verstuurd.
- Opstarten BBT-studies
 - Begeleidingscomités worden opgestart
 - Alle mogelijke technieken gaan geïnventariseerd worden + onderzoeken bijkomende onderzoeksnoden.
 - Literatuur + contact technologieleveranciers in binnen- en buitenland.
 - zal ook deelnemen aan de inhoudelijke expertengroep.
- Lopende onderzoeken emissies en lucht
 - In kaart brengen van andere bronnen dan 3M en afvalverbranding. Zoeken naar andere potentiële relevante emissies.
 - Laatste hand wordt gelegd aan rapport over metingen in omgevingslucht. Wanneer dit finaal is zal dit ook op de PFAS-website komen.
 - Vraag ligt voor of er een definitief toetsingskader voor lucht moet komen i.p.v. het tijdelijke dat nu gebruikt wordt en of er een toetsingskader moet komen voor depositie.
 - Metingen bij Indaver: Op eerste gezicht niet alarmerends. Voldoen aan tijdelijke toetsingswaarde. Vraag is of op lange termijn zo'n lage uitstoot van PFAS toegelaten kan worden gezien het accumulerend karakter.

BBO Zwijndrecht

- Publieksavond gepland samen met 3M: datum is verplaatst van 27/04 naar 18/05.

Planning volgende vergaderingen

- Vraag om suggesties voor agendapunten door te sturen (**actie 3**).
- Geen plan om volledig rapport te schrijven tegen eind juni, maar een herziening van het PFAS-actieplan en een activiteitenverslag te publiceren.
- Zoeken naar een manier om deze tijdelijke werking om te zetten naar een continue werking.

Varia

- Wat waren de bezorgdheden van de deelnemers aan het webinar rond moestuinen? > Vragen gingen over: Verschil tussen groenten? Wat met water? Hoeveel is haalbaar/aanvaardbaar? De bezorgdheid was heel variabel.
- Categorijsatie van groente is niet eenduidig. Meeste PFAS-componenten worden gemeten in bladgroente. Minder in kool- en wortelgroenten.
- Internationale contacten:
 - 2 PFAS-regisseurs aangesteld in Nederland op niveau van Zeeland en het Rijk: kennismaking met is deze vrijdag gepland.
 - Deze vrijdag is er ook een vergadering gepland met de contactgroep van Nederland: voor uitwisseling ideeën en kennis over de grens. zal hier ook het 2de rapport toelichten.
 - In juni organiseert de Internationale Scheldecommissie een studiedag.
 - Deze week vindt er ook een ontmoeting plaats met de Nederlandse ambassade waarop VMM is uitgenodigd.
- Rapport studie Westerschelde delen (**actie 4**).

Actielijst

Nummer	Actie	Uitvoerder(s)	Datum gereed
1	Toelichten vragen rond bodemverbeterende middelen en meststoffen op volgende expertengroep		Uitgesteld
2	Suggesties voor onderwerpen voor 2 ^{de} Ronde Tafel doorsturen	allen	asap
3	Suggesties agendapunten voor volgende vergaderingen doorsturen	allen	asap
4	Delen rapport studie Westerschelde met expertengroep		asap